

ort de son vesí», ross. a. 1292; «Del Rove d'Òpol pujan per la *teneson* amont de P. M.» a. 1306 (RLR IV, 513; VII, 49).

'Cabuda, capacitat': «una boteta petita de *thenaó* de deu c<u>artons» any 1452 (*Inv. de la Ll. Cat.*, s. v. *boteta*), «de *tenesó* de 15 a 16 quarteras de sembradura» 1573, oc. ant. *tenezon*: «tenance; possession; prescription». L'article *tenedó* d'AlcM és un fracàs doble i total: es tracta de dos mots enterament inconnexos: la pretesa acc. § 2 com ho palesa l'acc. auditiva de 'tro, terrabastall' és alteració de *tonaó* dissimilat (veg. TRONAR); el § 1 és visible que no significa 'tenor' ni té res a veure amb aquest mot. Mal transcrit *tenor* f. en un doc. de 1370 en el sentit de 'possessió' i en tres del S. XV en el sentit de 'cabuda' que AlcM¹⁵ posa arbitràriament en el seu article *tenor*, en el qual cal suprimir totalment les acc. § 1 i § 2. *Tenor* en unes ordenances de fi S. XIII (AIEC I, 295).

Tenidor 'el qui té o posseïx': «los creadors e ls clamadors han acció real o personal contra los *tenidors* e ls posseïdors dels dits béns», *CostTort.* (Ol., 51). *Tenidor* 'lloc on es tenen (certes coses)' (aquí sufix -TORIUM, allí -TOREM): «merfà per *tenidor* d'empolhas», *Torc.* d'Aversó (10.15); *tenidora*, *tenidoria*; són inacceptables per acastellanades les formes *tenedor* (*tenedor de llibres*) i, pitjor encara, *teneduria* (per *tenidoria*) que s'havien usat bastant [Belv., si bé Lab. ja suggereix la bona]. *Teniment. Tenint.*

Tenor, pres del ll. *tenor*, -oris 'contingut o redacció d'un text': «la *tenor* de la sentència donada» a. 1325 (*InvLC*, s. v. *sentència*); «Stephania --- per saber què era de Diaphebus, tramès-li una letra del *tenor* següent: 'Si l'amor' ---», JoMartorell (Ag. II, 256); «dos cartes del mateix *tenor*: duae epistolae, binae litterae eodem exemplo», OPou (*ThPu.*); «La declaració de la dita Reyna és del *tenor* següent ---» (Peguera, *Pràctica de celebrar Cortis*). I ja se'n citen dos exs. en el *Li. de Contempl. lullà*.

També tingué *tenor* el significat d'accent, modulació, de la veu', i amb aplicació particular a un dels tons de la veu humana (el més alt de l'home, d'on el cantor mateix o actor líric que té aquest to de veu). Antigament en el sentit de to de veu era femení: «la quarta sciència és música --- sopte va al cor, e guarda al bordó, e la *tenor*; ara continua la quinta, uns gemecs que vénen, que diu ---», StVicentF (*Serm.* II, 271.7); «DE CAPELLA --- *tenor*: occentor; contralt --- tiple ---», OPou (*ThPu.*, 16). *Tenorista* [1472, DAg.]. *Veu atenorada. Contratenor.*

Des d'aquí va passar a aplicar-se a un instrument musical de so semblant a la veu de tenor i al so de l'oboè, instrument usat especialment per tocar sardanes: de primer es deuria dir *la tenor* com a femení, d'on després *el tenor* en ross. (Cerdanya, DAg.) es deuria dir *la tenor* com a femení, d'on després *la tenora* [Lab. 1888; DAg.] a les comarques gironeses: «los acuell a les cítares responen, / naturallesa y art dant-se la mà / --- / monocordis responen a les merles, / a la *tenora* 'l tendre rossinyol / llançant les notes com ruxats de perles / que l'orella del cor cull en

son vol», *Canigó* III, 51b.

Els rossellonesos en diuen *tenor*, i avui, d'acord amb la terminació el fan masculí, però de primer es degué usar com a femení, tal com ho fa c. 1400 StVicentF. «L'Aplec de Font-romeu. --- / Tot s'anima i belluga: Els sis joglars / entre la gent s'han obert un passatge, / amb la prima i el *tenor* sota del braç / --- / I au!, endavant, sona que sonarà!»; «Morera, us ha plagut sempre la dansa / de l'amistat / --- / Si refla *el tenor*, ai! quina plena / sonoritat! / ---», JSebPons (*Canta-Perdiu*, 50, 58, auto-traduit *le hautbois*); ell mateix, en un passatge menys típic, ja admeté també la forma avui comuna: «Si vols venir per la Festa-Major, / --- / Les primes i *tenores*, igualment, / des del prestatge, allarguen l'alenada / ---» (ib., 42). Essent així que el primer venedor de tenores fou En Turon, perpinyanenc, i Pep Ventura la introduí des d'allí a l'Emp., una conjectura raonable és que Turon encara digués *la tenor*, i que per la pronúncia familiar rossellonesa, que darrere la -r sensible fa sentir un petit so vocàlic -ə (*cor* > *kórə*, *dúrə*, *dírə*, *lurə*), oint els empordanesos *la tenóra*, en fessin *la tenora*.

«VIDA D'EN PEP DE LA TENORA (1817-1875) --- En els seus temps heroics la Cobla de Figueres s'arreglervava així: Pep Ventura, *tenora*; Pere Codina, flauta i tamborí --- Josep Badosa, tible --- La festa major de Cabanes s'escau per Sant Vicenç de gener --- el dia de sant Vicenç de 1875 --- En Pep Ventura va pujar greument al cadafalc i va asseure's al cap del banc --- va posar com tenia costum, una cama damunt de l'altra, i ---som-hi nois?--- començà amb la *tenora* damunt del genoll».

I una hora solemne: «En rompre la tonada dels passos llargs, la plaça va omplir-se d'aquella melodia, que encara avui roba els cors dels catalans: lentament la *tenora* es llevava enlaire per trobar-se més a prop de l'infinit; aquella és l'evocació dels temps de glòria --- Adéu, rosa d'abril! / Adéu, rosa encarnada! / Demà, lluny del teu roser, / d'enyorament em moriré --- En Pella opina que és cap a l'any 40; En Soldevila diu que no tocà *la tenora* fins al 61; a Montserrat, si és ell el qui la tocava, ja n'havia de saber molt (1860); indico que anant a Perpinyà --- sentiria tocar *la tenora* a Andreu Turon: d'ell la va aprendre; el secret de la seva força fou el seu art de tocar *la tenora*: era un divo --- si tenim sardanes, fou perquè ell tocava *la tenora*».

«--- Conversa amb En Soldevila (1928) --- Li deien En Pep de la *Tenora*. En Turon tenia molt de llavi, i "tenia dits"; tenia una mala botigota a Perpinyà --- En Pep, anant a Perpinyà a comprar algun instrument, va sentir tocar *la tenora* a l'avi Turon, li'n va encarregar una i la va aprendre a tocar --- quan algú volia un tible l'encarregava a En Turon --- era botiguer de robes i va aprendre a construir instruments», Coromines (O. C. 1193, 1221b, 1224b, 1225a, 1228b, 1232a). I acaba Coromines: «Estic segur que pel 25 de gener de 1975, quan hagin passat cent anys d'aquella bella diada, si els nostres néts es reuneixen a ballar a la plaça de Cabanes, les melodies de *Per tu ploro* encara